

Pesach Shenii

אמור תש"ע

1 Book of Our Heritage - 745

Pesach Shenii THE FOURTEENTH OF IYAR IS REFERRED TO AS Pesach Shenii [literally, the second Pesach]. When the Beis ha-Mikdash stood, all those who were unable to bring the Pesach sacrifice at the prescribed time on the fourteenth of Nisan, were given a second opportunity to do so on this date. The Torah (Bemidbar 9:10-11) states: Speak to the Children of Israel saying: Any man who is ritually impure because of contact with a corpse, or who is distant... in the second month on the fourteenth day in the evening, he shall bring it and it shall be eaten with matzos and maror.

The fourteenth of Iyar is not a festival or holiday. However, the day during the period when the Beis ha-Mikdash stood — was a time of rejoicing for those who fulfilled the obligation to bring the Pesach offering. Therefore, the date is considered to be somewhat special and Tachanun is not recited.

2 The difference between the Pesach sacrifice and the other sacrifices

FOR ALL OTHER SACRIFICES which are to be brought at a specified time, if the time passes, the sacrifice cannot be offered. Regarding the Pesach sacrifice, however, even though a time was specified for it to be brought and the Torah twice emphasizes that it is to be offered at its appointed time, if circumstances prevented a person from bringing it at its appointed time, the Torah provides him with a second time — the fourteenth of Iyar.

Why was this special consideration given? Because the Pesach offering is unlike all other sacrifices. For all other obligatory sacrifices, public or private, there is no expressly stated punishment for failing to bring them. However, the punishment for failing to bring the Pesach sacrifice is most severe. The Torah states (Bemidbar 9:13): And that soul shall be excised from its people.

4a What is the difference between the Pesach sacrifice offered on the fourteenth of Nisan and that offered on the fourteenth of Iyar? When the former is offered, chametz is prohibited and it may not be seen or found in a Jew's possession. The first Pesach sacrifice may not be slaughtered together with chametz and none of the meat may be consumed outside of the chavurah [the group formed to offer a Pesach sacrifice and eat the meat together]. The offering of the first Pesach sacrifice is accompanied by Hallel and a special

Since the punishment for violation of this mitzvah is so severe — excision from the source of life — it follows that the reward for bringing it must also be exceedingly great, for the reward granted for the fulfillment of a mitzvah is far greater than the punishment for having violated it. Hence, one who merits to bring the Pesach sacrifice at its appointed time, cleaves to the source of life amidst the people of Israel.

3 Why should we be considered deficient?

WHEN ISRAEL OFFERED THE FIRST Pesach sacrifice in the second year after they left Egypt, there were among them some who had become ritually impure through contact with a corpse. They approached Moshe and Aharon and said: "Why should we be considered deficient and not offer the sacrifice to God at the appointed time with the rest of the people?"

They knew that they would not be punished, for their inability to bring the sacrifice was a result of circumstances beyond their control. However, they were concerned that they would not receive the great reward for bringing this sacrifice, for one who fulfills this obligation completely removes himself from any and every link to idolatry and becomes totally and eternally attached to and part of the Children of Israel.

It is true that our Sages ruled that if one had planned to fulfill a mitzvah and was unable to do so because of circumstances beyond his control, it is considered as if the mitzvah has been fulfilled. Thus, those who had become ritually impure should not have considered themselves to be deficient because they were unable to bring the sacrifice, for they had planned to do so. Nevertheless, they said:

As regards the Pesach sacrifice offered on the fourteenth of Iyar, both chametz and matzah may be found in the Jew's possession, there is no requirement to recite Hallel while eating, the meat of the sacrifice may be eaten separately from the other members of the chavurah, the sacrifice is not accompanied by a festival offering, and it cannot be brought in a state of ritual impurity.

46 The two sacrifices are similar in that they both are brought on Shabbos; they require the recital of Hallel during their preparation; they are to be roasted in one home; they are eaten with matzah and maror; no meat may be left over from either of them; and a person may not break any of the bones of the animal offered.

The two sacrifices are similar in that they both are brought on Shabbos; they require the recital of Hallel during their preparation; they are to be roasted in one home; they are eaten with matzah and maror; no meat may be left over from either of them; and a person may not break any of the bones of the animal offered.

וידבר ה' אל משה וגו' איש איש כי יהי טמא לנפש או בדרך רחוקה ועשה פסח לה' בחדש השני בארבעה עשר יום וגו' יש לבאר מדוע זמנו של פסח שני הוא דוקא לאחר ל' יום מפסח ראשון, ולא בזמן אחר, או שיעשה כל אחד פסח שני לעצמו כשיטהר.

וספרתם יום כט לכט

ק"ח

6a

הקדמה:

קדושת שבוע זה של ספירת ההוד בכלל, ויום פסח שני בפרט, גבוהים ורמים, כי בהם עדיין שערי מעלה פתוחים, כאשר הפליגו בזה בזה הקדוש (ה"ג דגני"ב ע"ב), וזה לשונו בבאור: כיון דכנסת ישראל מתעטרא בעטרהא בניסן כיון שכנסת ישראל שהיא השכינה מתעטרת בעטרוהיה בניסן, כלומר שמקבלת את האורות כליל ראשון של פסח, לא אתעדיאת כתררהא ועטרהא מינה תלתין יומין אינה מסירה את אורוהיה ממנה שלשים יום, עד י"ד באייר, וכ"ל אינון תלתין יומין מן יומא דנפקו ישראל מפסח וכל אותם שלשים יום מן היום שיצאו ישראל מהקרב קרבן פסח ראשון, יתבא ממרוניתא בעטרהא וכ"ל חיליהא בחדוה יושבת המלכה שהיא השכינה באורוהיה, וכל צבאיה הם בשמחה, לכן מאן דבעי למחמי לממרוניתא יכיל למחמי מי שרוצה לראות את המלכה דהיינו לקבל ממנה הארות, יכול לעלות בה כל שלושים יום.

66

ואחר כן, כרוזא כריז המכריז מכריז, כל מאן דלא יכיל למחמי ממרוניתא כל מי שלא היה יכול עד עתה לראות את המלכה שהיא השכינה, ולקבל ממנה הארות, ייתי ויחמי עד לא ינעלון תרעיה יבא ויראה עתה, עד שלא ינעלו שעריה, אימתו כרוזא כריז מתי מכריזים את כרוז הזה, בארבעה עשר לירחא תניינא בי"ד לחדש השני, דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחן כי משם עד שבעה ימים עדיין השערים פתוחים, כי עדיין הארת פסח השני מאירה כנגד שבעת ימי פסח הראשון, מכאן ולהלאה ינעלון תרעין מכתא ולהלאה ינעלו את השערים, ועל דא פסח שני ועל כן אלו שלא יכלו לעשות פסח הראשון, יכולים לעשות פסח שני בי"ד לחדש השני.

וע"פ האמור יש לבאר הענין כולו דפסח שני. כי הנה ההארה הגדולה של פסח בכח"י ביום ההוא. וענינו המיוחד של החג הק' הזה אשר נשא בראש כל מועדות. הוא שבו נבחרו ישראל להיות עם הנבחר. שזה גילוי האהבה הגדול ביותר מהקב"ה לישראל. ובחג הזה ה"י ראשית הגילוי כמ"ד (שמות יט) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי. ואמנם כדי להגיע למדרגה עילאית זו צריך הכנה שלושים יום לפני החג. כדאיחא כחסד לאברהם (הקדמון) שיש ל' היכלות הטומאה. ול' יום קודם הפסח החל מפורים יוצאת נשמת איש ישראל בכל יום ויום מהיכל אחד של טומאה. שכ"ז הוא הכנה לחג הפסח שיכנס אליו מטהור ומנוקה מכל הטומאות. אכן כל זה רק בכח"י לטהרנו מקליפותנו ומטומאותנו. ובכדי להגיע למעלת העם הנבחר בח"י ואביא אתכם אלי. צריך גם לבח"י ואתקדש בקדושה של מעלה. וזוכים לכך ע"י שממשיכים את הגילוי וההארות שהיו לישראל ביצי"מ עוד ל' יום מתחילת הפסח ואילך. וכיון שהגילוי הגדול הוא בכח"י מורא גדול זה גילוי שכונה. שזה ה"י הגילוי של ליל יצי"מ. ע"כ נמשכת בח"י זו גם כל הל' יום מפסח. וזה ענין המטרוניתא היושבת עם כל הכתרים וכל הרוצה לראותה יבא ויראה.

11 ואחרי הל' יום שאז הוא זמן פסח שני כרוזא כר"ז שיש עוד ז' ימים. כדאיחא בספ"ק לבאר ענין פסח שני שהוא בכח"י ימינך פשוטה לקבל שבים. כי רצונו ית' לכל ידח ממנו נדח. והיינו שההארה של פסח בח"י ביום ההוא שהיא בכח"י דילוג יורדת בזמנה בערב פסח ונמשכת בכל הל' יום שאח"כ. ואחר הל' יום ננעלים השערים של פסח ראשון. אלא שאז הוא זמן פסח שני לאלו שלא זכו להקריב את קרבן הפסח בכח"י ביום ההוא ולא קיבלו את הארתו. ולכך לא

היו יכולים להקריבו גם בכל הל' יום שנמשכה בהם ההארה של הפסח הראשון. ועבורם נתן הקב"ה את פסח שני שבו יורדים שוב כל ההארות של פסח. ואליהם כרוזא כר"ז לכל מאן דלא יכיל למחמי למטרוניתא בכל הל' יום של הארת פסח ראשון. שידעו שנפתח להם תרעין פתיחין עוד ז' ימים. כי הקב"ה פותח שערי מיוחד בעת נעילת שערי עכו"ר אלו שלא יכלו להקריב הפסח עד כה. כי רצונו ית' לכל ידח ממנו נדח. משא"כ כל הל' יום הראשונים שבהם נמשכת הארת פסח ראשון א"צ להכרזה. שהם עבור כל אלו שזכו ליכנס ביום ההוא. ורק בז' ימים אלו שתכליתם לקרב גם את מי שהוא בכח"י שאינו יכול. קורא להם הכרוז במיוחד לכלתי ידח ממנו נדח. וענין זה הוא בשבוע של ספירת הוד. ע"פ מאמר מרן כד"ש ז"ע בענין ל"ג בעומר. אשר המדה בו היא הוד שבהוד. שהאור של רשכ"י הוא אור גדול ביותר המאיר אף למדה כה נמוכה. דכל שהאור יותר עליון הריהו מאיר לבח"י הנמוכות ביותר. וזה המיוחד בהארה הגדולה של פסח שני שמאיר במיוחד בשבוע זו גם למי שנמצא בכח"י הנמוכות ביותר לכל ידח ממנו נדח.

12

ומה שזכר בכתוב אלו שאינם יכולים להשיג את מדרגת ביום ההוא. טמא לנפש או בדרך רחוקה. וי"ל ע"ד העבודה שמרומנו בזה. טמא היינו שפגום בעניני קדושה. בדרך רחוקה היינו שהוא פגום כאמונה. שהם שניהם מרוחקים מהקב"ה בכח"י האוכרים בארץ אשור והנרחים בארץ מצרים. כמובא בספ"ק כי אוכדים היינו הפגומים בעניני אמונה שהוא בח"י אוכד. והנרחים אלו הפגומים בתאוות אמ"צ בכח"י נדח שהולך מדחי אל דחי. ועבורם תיקן הקב"ה את פסח שני שגם בו יורדות אותן ההארות שיש בפסח ראשון. כמ"כ על מצות ומרורים יאכלוהו. פי' כדוגמת פסח ראשון שהארתו מחגלין בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך.

וי"ל הענין כהקדם כיאור טענת האנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא וגו' למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו בתוך בני ישראל. שיש לדקדק ראשית אומרו בלשון ולא יכלו לעשות הפסח. הרי אי"ז מבח"י יכולתם אלא מחמת האיסור להקריבו בטומאה. כן צריך כיאור מה שאלתם למה נגרע וכו' בתוך בני ישראל. הרי הם עצמם נתנו את התשובה לכך. כאמרם אנחנו טמאים לנפש אדם. והטמא אסור להקריב קרבן פסח. כמ"כ אומרם בתוך בני ישראל לכאורה מיותר.

13 והנה בספ"ק תפארת שלמה מבאר הענין על יסוד דברי האר"י הק' בפירוש הכ' והגדת לבן ביום ההוא שמרמו ליום שנאמר בו והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד (מובא בס' רי"ק ז"ל על ההגדה). כי הנה בימות המשיח יהיו הגילויים הגדולים ביותר. וגילויים אלו של היום ההוא מתגלים ג"כ כליל פסח. ולכן אחז"ל ביום ההוא לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך. היינו כליל פסח אשר בו מתגלים ההארות הגדולות בח"י ביום ההוא. וע"פ הדברים האלה מבואר שזו היתה עיקר טענת הטמאים לנפש אדם. שהיו קובלים על שלא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא דייקא. פי' שלא זכו למדרגה הנשגבה של ביום ההוא. ומביא עוד מ"ש הרמב"ם (פ"ו מהל' קר"פ) טמא מת שחל שביעי שלו להיות בארבעה עשר אע"פ שטבל והוזה עליו והרי הוא ראוי לאכול קדשים לערב אין שוחטין עליו אלא נדחה לפסח שני. שנאמר ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא. מפי השמועה למדו ששביעי שלהן ה"י ועל זה שאלו אם שיחט עליהם והם יאכלו לערב. ופירש להן שאין שוחטין עליהם. והראב"ד משיג עליו. שהרי שוחטין וזורקין על טבול יום כיון שהוא ראוי לאכול לערב. אלא דדעת הרמב"ם דהוא דין מיוחד בקרבן הפסח (ע"י במרכ"מ). ומבאר בתפארת שלמה דהוא הלוי ובמרכ"מ). ומבאר בתפארת שלמה דהוא מטעם ענינו המיוחד שהוא בכח"י ביום ההוא שיש בו את ההארות הגבוהות ביותר. והטמא מת אף אם טבל והוזה אינו יכול להגיע ולהמשיך בח"י זו. ועפ"ז יתפרש אומרו ולא יכלו. וזה ג"כ טענתם למה נגרע.

8

שהרי תמיד בכל טמא לנפש אדם אפשר לשחוט עליו. כיון שלערב מותר באכילתו. ורק פה העכו"ב מטעם שאין יכולים להמשיך את ההארות העליונות של בח"י ביום ההוא. ע"כ הם שואלים למה נגרע בתוך בני ישראל. פי' הרי הארה זו יורדת לכללות ישראל וא"כ נזכה לה גם אנחנו בתוך כלל ישראל.

9

9 סדר רמזי - 5757 אבאק
לאיתערותא דלעילא למדרגה ומצב שלא היו ראויים מצד עצמם וזהו הלל השלם שאומרים כליל פסח, זו היא מדרגת פסח ראשון. ולמחרת מתחילים ספירת העומר שזה כבר ההכנה מצד האדם, שרצונו יתברך שהאדם יכין עצמו וישלים עצמו בהכנה הראויה.

אמנם אותם טמאים לנפש טענו, נכון היינו אנוסים ו"אונס רחמנא פטריה" אבל לא היינו יחד עם הכלל בהכנה למתן תורה חסר לנו ההתעלות וההכנה של צירוף עם הכלל "למה נגרע" ומשה אומר להם עמדו ואשמעה מה יצוה ד' ומביא ר' צדוק שכל מקום שנאמר עמדו זה תפילה היינו שע"י תפילה תמשיכו את דבר ה' אלי ואז אשמע מה יצוה ה' ואז נתנה להם פרשה חדשה שעל ידה זכו להגיע שוב למדרגת פסח במקצתו. ואע"פ שרק יום אחד וחמץ עמו בבית ושאר דינים.

13 והנה אף בזמן הזה לאחר חורבן ביהמ"ק. אין אנהנו יכולים לעלות ולעשות חובותינו כבית בחירתך. ואין לנו את עבודת הקרבנות כפועל, מכל מקום הם קיימים ככתב, וכמו בכל הקרבנות כן הוא כענין פסח ראשון ושני, דכפנימיות הענינים יש גם כזהו פסח ראשון, כמאחול כל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים. אפילו מי שמשוקע במ"ט שערי טומאה יש עבורו את הכת של פסח ראשון שהוא כבחי יציאת מצרים להוציא ממ"ט שע"ט, וכמ"כ מי שהוא בבחי טמא או בדרך רחוקה שאינו יכול לעשות פסח ראשון יש עבורו פסח שני גם האידנא. וזה שכתוב בתה"ק הלשון איש איש, כל איש יהי מי שיהי, כי יהי טמא או בדרך רחוקה, יש עבורו פסח שני, שכאמור זה רצונו ית' לכל ירח ממנו נדח וכל ישראל יגיעו לקבלת התורה, שזו תכלית הימים האלו.

וכמה שהקשינו איך יתכן שנעלים השערים דוקא בבי השבועות שקודם קבלת התורה, י"ל שהכוונה דאננם שערי הפסח ננעלין, אך באותו זמן נפתחים השערים החזשים של חג השבועות. וכמו שמצינו בחז"ל המחלוקת מאימתי שואלין ודרושין בה' החג קודם החג, ד"א ל' יום, והזמן הפחות ביותר הוא ב' שבועות. שעכ"פ או כבר מתחילים הארות החג ונפתחים שערי חג השבועות.

14 חג השבועות - 56

ומהקאונצער מגיד זי"ע כתוב, שבג' השבועות הראשונות של הספירה, אבינו שבשמים משפיע לנו את הכת של הג' מצות, ואת הקדושה של הג' אבות, ולאחר מכן, בדי שבועות שאחרי זה, אבינו שבשמים משפיע לנו את הכת של הארבעה כוסות, שבהם מושפעת הקדושה של הג' אמהות, ולפי זה בשבוע זה, השבוע של הג' אשר בו ה"תרעין פתוחין, זה השבוע שבו אבינו שבשמים משפיע לנו את הכתות והקדושות של הכוס השני, וידוע מצדיקים זי"ע על מאמר המשנה, מחגיגין לו כוס שני, וכאן הבן שואל, שאז הזמן שאפשר לפעול ולבקש כל מה שחפץ, ממילא כל השבוע הזה, הוא "וכאן הבן שואל", שאפשר לפעול בו דברים עצומים, ובפרט ביום זה, שהוא "הוד שבהוד", והוא הנקודה העיקרית והפנימית של כל השבוע, אפשר לזעוק אל אבינו שבשמים, יחד עם כל כלל ישראל, את הזעקה והבקשה של "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות", ואפשר לפעול בו דברים עצומים של רפואות ברחמינות ובגשמיות, כמו שכתוב מהאר"י הק' ככל זאת אין לו להתרפות ולהתייאש, ומכ"ש ק"ו אם עדיין לא הגיע אל מספר זה, אלא ינסה שוב ושוב לקבל על עצמו קבלות טובות, ועל ידי כל פעם שינסה וישתדל לקיים הקבלה שקיבל על עצמו, יתקרב יותר ויותר אליה.

15 ועתה כאשר אנו נמצאים בימי הספירה, המסוגלים מאד לקבלת התפילות, שהרי העומר נקרא בשם עומר "התנופה", שהוא אותיות "תנו - פה", ונכלל בזה, כי כאלו הימים השי"ת שומע תפילת כל פה, לכן אנו מתפללים צועקים ומבקשים עתה מהשי"ת, אנא, אבינו שבשמים, רצונו לראות מלכינו, אנו נמי בעינין למהוי קריבא קמי מלכא, אנו משתוקקים לזכות לקבלת התורה בשלימות הראויה, אנו חפצים לקבל שפע גדול ונשגב בחג השבועות, ואנו רוצים לזכות להכנה הראויה לקראת החג הקדוש, ולכן עוזר לנו שנוכל לידע ולהכיר איזה גדרים וסייגים לקבל על עצמינו בימי הספירה הקדושים, ומהו האופן והדרך אשר נוכל להצליח לשמור ולקיים אותם כראוי, ונזכה באלו הימים הקדושים להתחזק בעבודת לימוד התורה הקדושה, כל יחיד לפי

השבוע של "הוד" הוא השבוע של "אחרון הכהן", שמידתו היא מידת "הוד", ורשכ"י היה לו את הכחות והאורות של אהרן הכהן, שהרי אהרן הכהן היה הראשון שנכנס לפני ולפנים, ורשכ"י הוא זה שנקרא "קודש הקדשים". וכמו כן אהרן הכהן הדליק את הנרות במנוחת בית המקדש, ורשכ"י מכונה "בוצינא קרישא", "האור הקדוש", ואהרן הכהן היה "שושבינא דמטוניא", "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה", וכמו שכתוב מצדיקים זי"ע שאהרן הכהן היה ניגש אל כל אחד מישראל, אפילו אל האדם הנמצא במצב השפל ביותר, שלא הרגיש את אהבת השי"ת אותו, והיה לוחש באוזנו ואומר לו, אל תתפתה להיצר שאומר לך שהשי"ת אינו אוהב אותך, דע לך, השי"ת מלא באהבה עצומה אליך, והשי"ת יודע היטב את גדול היצר הרע שלך, השי"ת יודע היטב את כל הקשיים והנסיגות שלך, והוא ממתין לך ומצפה אליך, הוא ית"ש מבקש ומתחנן אליך, רק לנסות ולהשתדל משהו קטן, ומיד תראה איך שישפיע עליך שפע עצום של אהבה וקירבה. וכתוב מהאר"י הקדוש, ומעור צדיקים זי"ע, על "בהעלות אהרן את הנרות בין הערבים", שכאשר אהרן הכהן הדליק את הנרות, האיר אור עצום ונפלא בתוך כל נשמות בני ישראל, כפרט בתוך הנשמות של "בין הערבים", הנשמות של עקבתא דמשיחא, הנשמות שלנו, עד שכל הלב התמלא באהבת

18 אמת אנו - 5 ואלסין 8

זה תכלית עבודת ימי הספירה, להמשיך מדות העליונות עד לתחתונים, ואחר מסתיימים ימי הספירה, שהוא אחר ספירת מלכות, או יורד ה' על הר סיני, שכבר ירדה השכינה והגיעה לארץ שהיא מרת המלכות.

וסיום המדרגות הוא כמדת ההוד, ויסוד הוא בחי הכלליות, ומלכות הוא כלליות שבכלליות, ואמה"כ אצל שלמה המלך (ד"ה א כט. כה) ויגדל ה' את שלמה למעלה וגו' ויתן עליו הוד מלכות, ורומז למדת המלכות שהיא כלליות הדוד.

והנה מדת ההוד הוא בחי הביטול, שהוא ענין ההוראה, ובחי' זו ראויה בבהמ"ק שהוא מקום הביטול, כי שם מקום ההשתחוויה שהוא ענין ההכנעה והביטול.

וע"ד שפי' בעל התינא כמה שאומרים בנוסח התפלה ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך בבית בחירתך, כי אין אנו יכולים לעשות השתחוויה פנימית, שהוא הביטול וההכנעה, אלא בבהמ"ק, ששם הוא גילוי המלכות, שמלכות שמים נגלה ומופיע שם בתוך הארציות.

ולכן הבהמ"ק הוא מקום ההוד, וא"ש מה שדרשו הוד זה בהמ"ק, שאף שהוא מקום הראשית ותחלת המדרגות, מ"מ שם נמשך גילוי השכינה מראשית ההשתלשלות עד למדות התחונות, ומצד זה הוא מקום ההוד ששם בחי' הביטול וההכנעה.

וכבר ביארנו בפ' שמיני העל"ט שאהרן הוא החמישי שבסדר הרועים, המכוון למדת הוד, והוא בכח" בהמ"ק, כי באהרן מופיע ג"כ מלכות שמים כמו שמופיע בבהמ"ק, כי היתה בו מדת ההכנעה והביטול כמ"ש רואך ושמה בלבו, שזהו בחי' הביטול הגמור כאין וכאפס ללא ישות כלל, ולכן הוא שלימות מדת ההוד.

ובכל ל"ג בעומר אבינו שבשמים משפיע לנו את האור של יום כיפור, כמובא בתחילת דברינו מצדיקים זי"ע, ובו נותן אבינו שבשמים לכל אחד מישראל את האור הנפלא הזה של "קודש הקדשים" שמאיר בכתו של רשכ"י, שנוגש ונחיה תמיד עם ההכרה והידיעה שאפילו כאשר "שחורה אני" מבחור, אכל כפנימיות זה מלא "ונארה", זה מלא ב"הוד" ונברר עצום ונפלא, ואפילו כש"אני ישנה" עם כל זה "לכי ער", כמ"ש בחז"ל הקדושים שלבי ער הכוונה על יום כיפור. וזה מתגלה כל"ג בעומר, שאז אבינו שבשמים מגלה לנו את האהבה העצומה שלו אל כל אחד מאיתנו.

וכעת הכל נשפע באופן של ראה, כמאמר השגור בדברי רשכ"י "תא חוי", מפני שכעת בשבוע של אהרן הכהן, השבוע של הוד, הכל פתוח, "תרעין פתוחין", ממילא רצון אבינו שבשמים שבשפע מלפניו שנוכה כעת לחקוק זאת היטב בלבונו על כל השנה הבאה.

20 Flares of Faith - R. Leiman - 213
The Keys to Leadership: Netzach, Hod, Yesod, and Malchus

Netzach, dominance, and Hod, subservience or empathy, are represented by Elijah with the right and left foot respectively. The feet allow an individual to stand, these two behaviors represent two modes of survival, how to remain standing despite challenges. They are the two ways of dealing with adversity, fight or flight. For instance, if a man is walking to his destination and suddenly a devastating winter storm attacks. If he continues walking, unbent, fighting through the elements, overwhelming the enemy, he is embodying Netzach, dominance or victory. If he stands off to the side, or if he crouches and waits for the storm to pass before he continues, he is acting with Hod, survival through submission. When a storm wind blows and a stout tree stands

upright, seeking to defeat the gales, it is a picture of Netzach. The grass that bends with the wind waiting for the opportunity to rise again when the tempest passes is a paradigm of Hod. The word Hod shares a root with the term modim, meaning "they admit", it represents a withdrawal of self and acceptance of the other person's viewpoint. Hod can be viewed as empathy because empathy is an experience where I entirely accept the needs of the other.

There are two types of leaders, some overpower their followers with charisma or message, others, are seemingly overwhelmed by their people. Moshe was a paradigm of forceful leadership that is why he was the personality of Netzach. When he descended Sinai and found the nation cavoring before the golden calf, he immediately stopped the party, crushed the idol, and killed the ringleaders of the idolatrous group.

Aharon is a paradigm of Hod leadership. Aharon was an accommodationist, allowing whatever he could. When the people demanded a golden calf, Aharon did not fight them. He did not attempt to frighten them into submission. He took his cue from the nation as to what it wanted, then he went along with their plans, seeking to derail them through obfuscation and delay.

יהודי ואפילו אצל הפחותים ובמדרגות התחונות של נצח והוד, שהם הרגלים, תרין שוקין שהם מדרגות הפחותים, מ"מ נמצא בהם סוד טמיר, ולכן ראוי להחשיב את כל אחד מישראל, ולהסיר כל טינא שבלב על איזה איש מישראל, כי כל בניך לימודי ה', היינו שבכל אחד מהם יש נקודה של תורה גנוזה בו, וזהו וכל בניך לימודי ה', ולכן ורב שלום בניך, שישורו אהבה ואחיה ושלום ורעות, שמצד ידיעה זו שכל אחד מישראל הוא לימודי ה' ראוי לבטל כל מיני שנאה ופירוד.

ויהי' שנוכה לתקן נפשוננו ורוחוננו ונשמותנו מכל סיג ופגם, ונזכה לקיום בא יבוא ברנה, ובא את אשר לו הבית, ותחזינה עינינו כשוכן לציון ברחמים, וגדול יהיה כבוד הבית.

כתב היעב"ץ (בסידורו, כזה הלשון): "גילו לי מהשמים מעם שנקבע פסח שני ליום זה (שהרי ליטרה מטומאת מת היה די בשבוע אחד), לפי שבשנה הראשונה לצאתם ממצרים אכלו מהמצות עד ליל ט"ו באייר, ומכאן שהקדושה נמשכת עד לילה הזה, לכן מצה וחמץ עמו בבית, כפי שהיה אז".

כתב החיד"א בספר עבודת הקודש (חלק מורה באצבע אות רכב) "יום * פסח שני ירבה בשמחה קצת כי קדוש היום". והוסיף החב"פ בספרו מועד לכל חי (סימן ז אות ו) "מי שחננו ה' בעושר יהיו על שולחנו תלמידי חכמים וצנועים, ויקיים כל דכפין כפסח ראשון".

בין אדם למקום:

א. יתבונן האדם בדעתו כמעשה החסד והטוב * שפועל השם

בין אדם לחברו:

* א. ישתדל להרבות במעשה החסד, ויראה לכיין חסדו שיהיה בו לעורר את חברו להודות להבורא יתברך, כדוגמת חברו

יתברך, עם עמו ישראל ככלל ועמו בפרט, ואך שהמכוון בזה הוא שיבואו הבריות להודות ולשבח לשמו יתברך, כמו שמצינו בכתוב (תהלים קיח א) שאמר דוד המלך, "הודו לה" והטעם "כי טוב" עשה עמנו בעבר ובהווה "כי לעולם חסדו" גם בעתיד, ונמצא שמשלים ומשיג את מדת ההוד (שכה ההודאה) על ידי מדת החסד (שכה החסד והטוב), וכמו שכתב בספר עומר התנופה, וזה לשונו:

יורה לנו מדת חסד שבהוד, כי הוד פירושו לשון הודאה והלל, כמו שכתוב בתקונים (תיקון יג), ור"ל שכל הודאותיו של אדם יהיה על דרך שהודה דוד המלך עליו השלום, דהיינו שיודה לה' יתברך על כל הטובה שמומן העבר, וגם על החסד שנמשך כן תמיד לעולם, וזהו חסד שבהוד:

החיים אינם גן של שושנים, אומרים הבריות. רק חסרי דעת עשויים לחוש עצמם כחיים בגן עדן של שוטים, ואילו מי שעניו פקחות פוגש על כל צעד ושעל בעיות שלעיתים חמורות הן ולעיתים עשיות אף להציעד אדם אל סף הייאוש.

במישור הכלל עדים אנחנו למצבים קשים שבהם אירועים רדפים אירועים, ומדי פעם נראה שמצב עגום כזה של עכשיו עוד לא היה מעולם. דברים דומים עלולים לקרות גם במישור הפרט. לא תמיד אדם יכול להיות מרושן עונג. לעיתים הוא נוחל אכזבות קשות ומצא עצמו בסכר בעיות שנרמה שהן ללא * מוצא. קלי דעת עלולים במקרים כאלו להתפשט לייאוש, בעוד שאנשים המיושבים בדעתם יודעים כי כבר היה לעולמים, ואף ממצבים גרועים מגלו הצליחו להחליץ בעבר. כל אדם מבוגר יודע שמצבים הנראים כבלתי נסבלים בתכלית עשויים לחלוף כהרף עין, ולפיכך אין מקום להרמת ידים ולייאוש.

תמונת המצב עלולה להיות חמורה פי כמה בתחום הרוחני. האנשים המחשבים את חשבון עולמם עלולים למצוא עצמם לעיתים במצב של חיסכול וחוסר אונים. האדם המכיר מומי עצמו [ולא זה הבא לדקוק אחר פגמי הזולת], פעמים שהוא נבוך ונכה רוח. מדי עורכו את חשבון נפשו, כשהוא מגלה פגם בהתנהגותו ומנסה לא להסתירו, הוא מחליט שמן הראוי לתקנו וכך ייעשה. והנה חולף זמן ומאומה אינו משתנה. ושוב הוא מקבל על עצמו, ושוב הוא בטוח שהפעם יעמוד בהבטחתו, ושוב...

* דוקא האיש החפץ להיות כנה עם עצמו ושלם עם קונו, עלול לחוש תחושה של אכזבה. מן העבר הוא למד על העתיד, והוא שואל את עצמו מה בצע כמה שהוא מקבל על עצמו לעתיד, אם גורל קבלות אלו יהיה כגורל הקודמות? במקרים כאלו מתחילות להתגב אל הלב מחשבות מדכאות בדבר עצם האפשרות שניתן לשפר את ההתנהגות.

קיימים כמובן גם מצבים גרועים מאלו. בהם לא זו בלבד שהאדם אינו מתקדם כלפי מעלה, אלא שהוא הולך ונסוג כלפי מטה. עבירה גוררת עבירה,

האדם מתרדרר ויורד, עד שלפתע הוא מצא עצמו בתהום של ניוון רוחני. שקות עד צוואר בטיט יצרו הרע. יודע הוא שלא טוב, לגמרי לא טוב, להמשיך בצורה זו, אולם הוא חסר אונים לצאת מבירא עמקתא זו שכרה לעצמו.

25 יעזוב רשע דרכו

דעת תורה קדושה מלחמה עם גישות ייאוש אלו. "ייאוש - שלא מדעת", היה אומר הרבי מקאצק. התורה שוללת מכל וכל איבוד עשתונות ייאוש של אכזבה.

אף על פי שייאוש אינו עבירה מפורשת, ולא נוכל להצביע על לאו מסוים שנובר מי שמרשה לייאוש להשתלט עליו, מכל מקום חמור הוא מכל העבירות שבתורה. רפיץ רוח עלול לגרום לחוסר רצון להתמחדות, ובעטיו עלול אדם נקלות לשקוע בתהומות החטאים החמורים ביותר, ולהיות מנוע מכל רצון לעשיה חיובית.

במצב עגום כזה, אין להסתפק בהטפה לאדם לכל יתיאש. הרי גם הוא * אינו עושה כך מרצון. במקרים כאלה יש להזיח לנגע בחיידקי הייאוש זריקות יורה, בעזרתם שוב יקום ויתעוד. לנוכח תקדימי העבר שלימדוהו כי אין לו חקנה וסיכוי, יש להציב מעשים שיוכיחו את ההיפך כי תמיד יש לו פתח לשוב. כל עוד נשמת אדם בו, מקווה הקביה לתשובתו, ואם הקביה מקווה לבטח יש תקנה.

הרבי ר' חנוך מאלכסנדר היה מתמה על דברי הנביא (ישעיה נה, ו): "יעזוב רשע דרכו", וכי דרך יש לו לרשע? כלום רשעתו ראיה לשם 'דרך'? הרי כל כלה אינה אלא טיט וברץ? אף הוא ביאר, שכונת הנביא לומר שהרשע ייטוש את גישתו הגורסת כי 'רשע דרכו', דהיינו שיחדל לסבור שהינו אבוד, באשר נבר שקע ברשעתו.

ובלשונו של "הבית ישראל" (דברים דף פו, א):

← שהרשע יעזוב שירשע דרכו, ואינו יכול לשוב ולהתקרב, את זאת יעזוב, כי אין יאוש בעבודת השם. אף לפי שקלקל חטא ויכול להתקרב.

זכר מוציאת מצרים

מועדי ישראל הינם ציוני דרך מקדשים במסלול ההתעלות הרוחנית ותהווים בלם לסכנת השקיעה בתהום הייאוש. חגים אלו מכילים בקרבם את

יסוד ההתחדשות, והאדם מישאל המתכוון לקראתם כראוי והחי אותם כרבעי, * מוין בהם את מצברי העידוד ושואב מתוכם כח להתגבר על פני מכשולות. אם וזכה אדם, שואב הוא מסגולת המועד כח ועוצמה להתנערות מעפר ההרגל, ולהתעוררות מחדשת לעבודת הבורא.

יום טוב של פסח הוא ראש השנה לרגלים. ראשון הוא לכל המועדים, ויותר מכולם חתום הוא בחותם הראשונות. לידתה של האומה היתה בפסח: בפסח נולדו האבות ומעשיהם היוו סימן לבניהם, שעתידיים היו אף הם להיוולד כמותם, ולהיות לעם גאולים במועד נשגב זה. אכן כל כולו של פסח מצביע על כך שלייאוש אין מקום כלל. הרי כבר היו דברים מעולם, הן באותה שעה היו ישראל בבחינת "ערום ועריה" מבלי מצוות ומבלי מעשים טובים, ואף על פי כן ננאלו, ומה שהיה, עשוי לחזור על עצמו תמיד.

יתירה מזו. הן באותה שעה היו ישראל שקועים במיט שער טומאה, וכמעט שקעו בשער הני. לא זו בלבד שלא היו בידם מצוות, אלא שאף עבירות חמורות היו בכפיהם, עד שהיה מקום למידת הדין לקטרג ולומר: 'הללו עובדי עבודה זרה והללו עובדי עבודה זרה'. אם למרות הכל ננאלו ישראל ממצרים, הרי זאת לאות ולמופת לדורות עולם, כי יהודי אף פעם אינו אבוד, ואף מתוך עמק הבכא מסוגל הוא לעלות לפתח תקוה.

זכר יציאת מצרים חייב לעמוד למול עיני היהודי בכל עת ובכל שעה, וממנו עליו להפיק לקח יסודי בדרכי העבודה, כי תמיד מסוגל הוא לצאת מן המצרים - ממצרים.

כך כתב בספר 'תשובות חן' להרה"ק רבי גדליה מליניץ משמו של הבעש"ט, על הפסוק (דברים כ, א): 'כי תצא למלחמה על אויבך, וראית סוס ורכב וכו' לא תירא מהם, כי ה' אלוהיך עמך, המעלך מארץ מצרים'.

זוהו היה ענין יציאת מצרים, בכדי להורות לנו, שאל יבטיח ה'צר, למו שאכל שום שיחזור ויבטל שום אור, כי אין תרופה למכות האנושה חס ושלום, כי דחיים דבריו, על מי יציאת מצרים בנוכח, שהפליא לעשות לנו, הגם שהיו שקועים בכור הברזל, ונתן בנו כח לשוב לפניו, על מי החתירה שחתר. (ועיין זאת כתב האור החיים הקדוש, סו).

מי שלא בדק במועד

מה דינו של מי שהחמיץ הזמנות גדולה זו ש'פסח' שמה? מה יעשה אדם שידו של המלך הושטה אליו להושיעו, והוא, מסיבות של מה בכך, השיבה

יקם. האם גם לזה עוד יש תקוה? עד כמה יוכל אדם להתרחק מבוראו, ועדיין תהיה לו דרך חזרה?

היה אומר אדמו"ר ה'בית ישראל' זצ"ל, כי הרבר נרמו במשנה (פסחים י, ט): 'מי שלא בדק בתוך המועד ויבדוק אחר המועד'. אם איתר אדם את המועד החמיץ את הזמנות הפו לבדוק ולבער את החמץ שבו בתוך המועד, לא אבדה תקותו, ומצווה ועומד הוא לבדוק אחר המועד. גם או תועיל לו בדיקתו להשיעו (עין 'בית ישראל', שמיני, תשי"ד תוד).

ברור שככל שחולף ועובר הזמן, וככל שנמשכת והולכת ההתרחקות מן הקדושה, דרש מאמץ רב יותר ורצון עמוק וכנה יותר כדי לשוב. משל למה דובר דומה? לבגד שהתלכלך, שככל שהלכלך שטחי יותר, הוא ניתן להסרה ביתר קלות, וככל שעבר זמן רב יותר מאז נספג הכתם בבגד, וככל שהעמיקה ספיגתו בסיבים, הוא זקוק לכביסה רבה ולשפשוף ומרסק יסודיים יותר. אולם אחר הכיבוס שוב יבהיק הכגד בניקונו. ניצבים למולנו, זוהרים בעוצמתם, דבריהם הקדושים של חז"ל שאמרו (תנא דבי אליהו רבה, פרק כב):

שאפילו הגדיל אדם מאה עבירות זו למעלה מזו ועשה תשובה, הרינו עמו ברחמים ואקבל תשובתו. ואפילו עומד אדם ומחרף כלפי מעלה, ויחזור ויעשה תשובה, אתה הקב"ה מוחל לו על כולם.

שערי התשובה לעולם פתוחים, והחפץ באמת יכול תמיד לבוא בהם ולהיצל מכל מוקש.

למה נגרע?

ואם עבר המועד וכלה הפסח וגם ממחרתו לא השכיל האדם להתעלות, גם אז לא כלו כל הקיצין.

פרשה מיוחדת נאמרה בתורה אודות 'פסח שני' (במדבר ט, יו): 'ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח... ויאמרו האנשים ההמה אליו, אנחנו טמאים לנפש אדם, למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו בתוך בני ישראל'.

שאלתם של אותם אנשים מתמיהה ביותר: הן הם עצמם נימקו מדוע אינם יכולים להקריב את קרבן הפסח ככל אחיהם, ומהי שאלתם 'למה נגרע? ועוד, הרי כלל גדול מסור בידינו: 'יאונס - רחמנא פטריה', לאמור, שמי שנאנס ולא עשה מצוה, אינו נענש על כך. אם כן מה פשר דבריהם?

השיב בעל 'חידושי הרי"ם' ביספר הזכות' שלו (שניקב בשמו זה, כאשר נדברו בהקדמתו, על פי רוב הוא לימד זכות על ישראל), כי אמנם הם היו מנתעים מלהקריב קרבן פסח בשל טומאתם, ואף שמץ של תביעה לא היתה עליהם בשל כך, כאשר אנוסים היו וכדין נהגו. אלא שהם לא הסתפקו בכך. כיהודים שלמים הם לא היו שבעי רצון מן הפסח שקבלו. עד עומק נפשם הם חשו בחסר של קרבן קדוש זה. שאלתם 'למה נגרע' לא היתה שאלה, אלא מישאלה היתה, ובגדל השתוקקותם לקיום המצוה הם יצרו אפשרות מחודשת שלא היתה קיימת לפני כן. בניגם נתחדשה פרשה בתורה.

זוהו חידושה של פרשת 'פסח שני' שגם מי שהתורה אומרת שאיבד זכותו להקריב, וכבר עבר זמנו, אף על פי כן לא בטל קרבנו, ואם ירצה באמת ובלב שלם, יוכל לשנות את מצבו ולמרות הכל יוכל להקריב ולהתקרב. אמנם אין זה מן הדברים הקלים לחדש פרשה בתורה, אולם מועד הפסח השני מלמדנו כי הדבר אפשרי ותלוי באדם וברצונו.

31 אין דבר העומד בפני הרצון

כאמור, התנאי הבסיסי לגאולה זו הוא הרצון הפנימי הכנה להיגאל ולצאת מעמק הבכא, וסממן חשוב זה הוא החסר בינינו.

כבר העיר 'התפארת שלמה':

והנה כבוא האנשים האלו אל משה נכוונתם העצומה כמר נפשם, כי נגע ער לבנם את חסרון עבודת הפסח שלא הקריבו במועדו וכו'. אולי והלואי שאנחנו היינו מתמרמרים כזאת על חסרון העבודה הזאת של קרבן הפסח, אשר נתבטל ממנו בחורבן בית המקדש, זה קרוב לאלפיים שנה. והאנשים האלו היו בשנה הראשונה, עם כל זה נתעורר לבנם ונגע ער נפשם חסרון העבודה הזאת.

אפשר שחוסר התשוקה אל הקדושה בעוכרינו, והוא הגורם לכך שעדיין לא נשענו ועדיין מנתעים אנו מן הקרבן ומקירבת הבורא שעימו.

'היאמר אמת' זצ"ל היה משנן תדיר את האימרה 'אין דבר העומד בפני הרצון'. הוא היה מבארה כלומר שאין כח בעולם המסוגל למנוע מיהודי לפחות לרצות רצון טוב, וכבר ידענו שרצון אמיתי טוב מסוגל לחלל פלאים.

לקיים מה שנאמר

ידועה תמיהת המפרשים על נוסח ההגדה: 'זכר למקדש בהלל, כן היה הלל עושה... היה כורך מצה ומרור... לקיים מה שנאמר על מצות ומרורים יאכלוהו'. תמהו המפרשים שהרי הפסוק 'על מצות ומרורים יאכלוהו' נאמר בפסח שני, ואילו בפסח ראשון נאמר (שמות יב, ח): 'ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלוהו'. ומדוע אומרים אנו בפסח ראשון את הפסוק שנאמר דוקא בפסח שני?

אמרו בזה משמו של הרב הקדוש מבעלו זצ"ל, כי כוונת בעל ההגדה לרמוז לנו שבמעשינו אלה, שהינם זכר למקדש, נזכה אף אנו לקיים מה שנאמר: 'על מצות ומרורים יאכלוהו'. ואף אם לא זכינו לקיים המקרא שנאמר בפסח ראשון, מקוים אנו שנזכה לקיים הפסוק האמור בפסח שני.

אף אנו נאמר, נקווה ונייחל שנגיע לאותם ימים, ואם לא זכינו להתעלות בפסח ראשון כדבעי, יבוא הפסח השני ויזכנו להאחו בו. וגם אילו לעבדים ולשפחות נמכרנו, אחרי שנמכרנו גאולה תהיה לנו.

33 ע"ש - ט"ו

שהטמאים אמרו שיקריבו עליהם בכהנים טהורים ויאכלו טהורים, הא "א"א זה דנקרב לטמאין פסול [פסחים סא א], ואף אם נימא שהיתה כוונתם לצרף עם טהורין ויהיה לטהורים ולטמאים, שכשר הקרבן, לא יריתו כלום כי לא יוצאין הטמאים בזה. וצ"ל דבר חדש דאף שאין יוצאין מ"מ מצד אהבת המצוות הוא שצריך להשתתף ע"כ"פ - אף שלא יצא - אם א"א לו לקיים ממש, וכעין הא שעשה משה שהפריש שלש ערים אף שלא קיים את המצוה. אך ראה משם ליכא משום ההתם ע"כ"פ נשאר מעשיו קיים, ואף שאפשר שהיו רשאים ישראל לשנות ולהפריש ערים אחרות מאחר שלא קלטו עדיין, מ"מ ידע שלא ישנו, אבל הכא חוינון שאף שלא יצאו כלום

די חובתן אף למקצת, מ"מ יש לו להשתדל להיות קשור עם המצוה במה שאפשר. וכן בזכות האהבה דיהושע לתורה הבטיח לו השי"ת לא ימוש סה"ת הזה מפ"ך [יהושע א ח], היינו שנתברך שיוכל לעשות כאהבתו בלא מניעות ועיכובים מצד ענינים גשמיים, כהברכות דאם בחקותי שהוא לדברים גשמיים, שפי' הרמב"ם בהקדמתו למשניות שהיא שלא יהיה לו מניעות לעבודת השי"ת וללמד התורה.

ומזה יש למילף לאחד שקשה לו לקיים איוה מצוה שמצד האהבה למצוה יראה לעסוק בה לכה"פ במה שאפשר, כגון שאסור לו לאכול כוית מרור יטעום מעט, וכן בכל מצוה, כגון מי שאסור לו לישב בסוכה יראה ע"כ"פ לעשות סוכה. חזוינון כמה היתה גדולה אהבת המצוות לישראל, שהשי"ת נתן מצות תרומות ומעשרות באופן שיוכלו שלא להפריש לעולם בלא איסור כגון להכניס דרך גנות (כברכות לה ב), ומ"מ

וזהו נראה בטעם שתקנו לברך שיכנס לתורה ולמע"ט, שלכאורה ב'לתורה' כלול גם מע"ט, דעל מנת שלא לקיים גזח לו שנהפכה שלייתו על פניו, ובלא תורה אין ע"ה חסיד ולמה אמר תרווייהו, אלא שהוא ברכה לאהבת המצוות שיעשה מע"ט אף אלו שיכול ליפטר בדין כגון בתרומות ומעשרות, ובציצית ללבוש רק בגדים שפטורים מציצית וכדומה, שע"ו צריך ברכה מיוחדת שיכנס למע"ט מצד אהבת מצוות.

אולי למוד זה עלינו ללמוד מפסח שני.

לא לקבל תירוצים לעצמי לא לוותר ולהסתפק באמתלאות סוף כל סוף לא אני בעל המעשה ונשאר אני חסר וגרוע, פגום מקיום אותו הדבר, למה נגרע. אם זה חיווק בלמוד התורה בכמות באיכות, בצרוף הזמן שיהיה סדר שלם, ככוונת הברכות והתפלות אפילו הדבר הכי קטן אבל כל מה שיש ביכולתי לעשות אעשה ולא אסתפק באונס וקושי זהו גופא מעלה את האדם לזכות לסייעתא דשמיא ועלית מדרגה.

It is particularly appropriate to ask for humility, since humility is the superconductor of all other good character traits. Ask for both the trait of humility and the acceptance of humiliation with joy. This will help us achieve a measure of atonement for sins of anger and pride. (Reishis Chochmah)

Sometimes, after working on a character trait for a long time, you see no progress. You become disheartened and conclude that nothing has been accomplished. But don't

underestimate the small improvements – the few times you held back and remained in control. They are all valuable!

Don't give up when confronted by challenges. The Torah demonstrates the importance of this principle by citing the difficulties encountered by Yitzchok when he tried to dig wells. He did not give up when his wells were filled up – he continued digging them, a second and even a third time. (Ha'Chofetz Chaim Chayav U'pealav, page 1212)

One of the most valuable tools in personal growth is the knowledge that we have an important task in this world – and Hashem is rooting for us.

41

As you begin working on your character traits, don't forget to ask for help in this monumental task! Daven for assistance for dealing with a negative character trait. (Kav Ha'yashar, Chapter 23) Request that Hashem help you

אורחות החיים - ר' שני - 413

42
הבה נהיה רציניים: אם אנו עצלנים ולא מוכנים להשקיע די מאמץ כדי להשתפר, למה להאשים את הזולת? אם חסר לנו גב זקוף ואין לנו האומץ לקחת סיכונים; אם אנו "משקשקים" מפחד הכשלון - עלינו ללמוד איך להתגבר על כך ולא לחפש תירוצים!

ההבדל היחידי בין אנשים שהצליחו לבין אלה שלא הצליחו, הוא איפוא במידת המאמץ שהיו מוכנים להשקיע, וחלו לא.

לא תמצאו אדם שפוי בדעתו שיסכים להיכנס מרצונו החופשי למכונית שנהגה מצהיר כי אינו מחויב בהגה בעת הנסיעה. העושה כך יזכה, ובצדק, לתואר השלילי של "מאבד עצמו לדעת". אבל כואו ונראה איך אנו נוהגים ב"נסיעתנו" על פני חיינו: האם אנו שולטים על חיינו ומחזיקים היטב את ה"הגה" בידינו? האם אנו מאיימים, עוצרים, ויודעים מתי לסגת ולשנות כיוון?

רק כאשר נלמד לקחת את השליטה בידינו נוכל לכוון את דרכינו כך שנגיע בדיוק למקום אליו אנו רוצים להגיע! במקום להיות "מובלים" חסרי אונים ותלויים בחסדי אחרים, הבה ונלמד איך להיות ה"מובילים" והאתראים על חיינו, ולא נרשה לעצמנו להיות נסחפים בורם!

43

מעתה, הלא דומה אתה בדיוק לאותו אדם אשר יצא אל מעבר לים לצורך מסחרו, אשר אינו משיג על תנאי המסע - אלא נותן עיניו בתוצאה, ביעד, בתכלית - ואליה מגמתו בכל עת! משום כך, אל לך להרתע מפני הקשיים, מפני המכשולים הצצים חדשים לבקרים בפני כל המבקש לעלות ולהתעלות... עלך להזכיר לעצמך שוב ושוב כי אתה בדרכך אל פסגת ההצלחה, וכי אליה ברצונך להגיע - ויהי מה!

הכשרון לשלוט בחיינו הוא דבר שאפשר ללמוד - אם רק נשקיע כוח, מאמץ ורצון. ישנם אמנם כאלה שקל להם יותר. נכון. אבל היעלה על דעתם של אנשים הנמצאים בספינה העומדת להישבר, שלא לעשות מאומה להצלחם, בטענה שאילו ספינתם היתה חזקה יותר זה לא היה קורה? ! הרי אין לך חוסר אחריות גדול מזה. אם קצת שכל בקודקודם ודאי לא יחסכו כל מאמץ ויפעלו בשארית כוחם להציל את עצמם מבין גלי הים הסוער! כאשר אנו נסחפים בורם החיים בחוסר שליטה, מה יעזור לנו אם נחשוב מן הבוקר ועד הערב "אילו...!?"

לקיחת השליטה בדינו - זהו "חבל ההצלה" היחידי! אם נאחו בו יהיה לנו הסיכוי לייצב את נפשנו ולשפר את מצבנו. בכוח זה נוכל לשנות את חיינו לברי הכר.

37

השי"ת ברא בעולמו את הטוב ואת הרע והטיל עלינו החובה לבחור בטוב. אילו היתה כל התנהגותנו כורח המציאות כתוצאה מהסביבה ומגורמים חיצוניים, הרי היתה זכות הבחירה נפגמת והיתה נשאלת השאלה: היכן הצדק והיושר בשכר ועונש? התשובה על כך היא: לא ולא! אני ואתה אחראים על כל מהלכי חיינו! לא משנה מה מצבנו בחיים, עלינו להשתדל תמיד לעלות עוד דרגה ועוד דרגה בחיים. הסולם שלך, לא משנה היכן הוצב, אם בהר אם בשפלה, כל זמן שתעלה עוד מדרגה, תהיה גבוה יותר מכפי שהיית קודם לכן.

38

אתה יצרת את הכלא שלך!

לעתים תכופות ליבנו מלא צער וכאב על קוצר ידנו ועל יכולתנו המוגבלת להתגבר על המניעות הרבות העומדות בדרכנו אל האושר המיוחל. המכשולים הרבים שאנו פוגשים בבואנו למלא את שלל שאיפותינו הענפות נראים בלתי עכירים. יש ואנו נחקפים בחיידק הייאוש ומתאבלים מרה על חלומות ורצונות שכפי הנראה לא נוכל לממש לעולם, והכל - אך ורק מחמת שאנחנו מוגבלים בדברים שאין בידנו לשנות, כמו הסביבה, המשפחה, יכולתנו האישית או כיוצא באלה.

האמת הצרופה היא שאנו טועים מרה! משל למה הדבר דומה, לראובן המסכן שישב כלוא במגדל בודד וגבוה כמשך עשרים שנה. אוכל ושתייה סיפקו לו אנשים רחמניים מדי יום ביומו, וכל צרכיו הועלו אליו לרום המגדל באמצעות חבל. רע ומר היה גורלו. עיניו נפוחות היו מרוב בכי. הוא התאבל מרה על החירות המשוללת הימנו, על הזודמנויות הרבות שנבצרו ממנו. שברון לב היה לחם חוקו כוקר צהרים וערב. כמה שלא ניסה להתנחם ולהירגע, לא עלה בידו. ליבנו דימם ללא הרף.

אבל יום בהיר אחד עשה ראובן ידידנו משהו מדהים כפשטותו - דבר שגרם לישיחורו המהיר והמייד. הוא ניגש אל הדלת והופתע לגלות שהיא כלל לא היתה נעולה! הוא היה המום להיווכח שיכול היה, כל אותן שנים הארוכות והכואבות, לפתוח את הדלת ולצאת מכלאו בלי שאיש היה עוצר

כערו. אכן, נדמה היה לו שנבצר ממנו לעשות כן, אבל האמת היתה שהוא היה אדם חופשי כל הזמן. הוא פשוט לא ניסה לבדוק זאת. הוא היה כלוא בדמיונו.

39

מצבנו אינו שונה בהרבה מזה של ראובן. השמים הם הגבול למה שאנו יכולים להגיע; האופק פתוח וכיכולתנו להמריא באיזה כיוון ולאיזה גובה שרק נרצה, אבל, בתנאי שלא נשב בחיבוק ידיים ולא נאשים אחרים בהתקנת מנועולים שאנו מייצרים בדמיונו. אם ניקח החלטה נחושה להצליח, אם נקפוץ למים הסוערים והגועשים של החיים בהחלטה גמורה ובנחישות לא לחסוך כל מאמץ ולעשות כל מה שהמשימה דורשת, נוכל להגיע לחוף המבטחים בשלום. ניווכח לדעת שכל המכשולים העומדים בדרכנו אינם יותר מאשר אשליה ודמיון שוא. הם אינם קיימים במציאות.

שיעור מאלף בנושא זה, למד אברך אשר ניגש אל רבינו באחד הימים בדרכו מהיכל הישיבה אל ביתו, ואמר לו: "רבינו, אני צריך להוושע בנושא פלוני".

* ברגע הראשון - בירכו רבינו קצרות ואמר לו: "השם יעזור", אולם מיד לאחר מכן עצר על מקומו, סב על עקבותיו, ובפנותו אל אותו אברך - אמר במורת רוח: "מי אמר שאתה 'צריך' להוושע? מנין לך הבטחון הכל-כך מוחלט בכך? לכשתצטרך להוושע - אין ספק בכך שה' יושיע אותך, אבל לעת עתה - אינך יכול לדעת האם צריך אתה להוושע או שמא המצב הנוכחי הוא הטוב ביותר בעבורך!"

ואנו על פי דרכנו למדנו, כי לא לנו להחליט מה 'צריך' - ומה לא... לא אנו יכולים לקבוע כיצד מן הראוי שינהל בורא העולם את עולמו... אנו יכולים רק להתפלל ולהעתיר לפניו כי ינהג עמנו בחסד וברחמים, ולהאמין באמונה שלמה כי כל שנעשה - לטובתנו בלבד נעשה!

45 חרות

יודוע מה דאיאת בחז"ל (באבות דרבי נתן) כי עד ארבעים שנה, הייתה נשמת רבי עקיבא מנוסה בקליפה גדולה מאד, עד שאמר (פסחים מ"ט ע"ב) מי יתן לי תלמיד חכם ואנשכנו כחמור, וכשהיה בן ארבעים, ראה אבן אחת שנעשה בה חור על ידי טיפות מים אשר נטפו עליה משך זמן רב, ומוזה נתעורר בלבו לומר, כי אם בכוחם של המים לנקב אבן, מכ"ש שגם לכו יוכל לקבל דברי תורה.

ואימת מהחידושי הרי"ם, ומר' ישראל סלנטר, ומעורר צדיקים, וי"ע, כי לכן התעורר רבי עקיבא בשעה שראה האבן שנעשה בה חור מטיפות המים, לפי שהתבונן בדעתו כי הלא הטיפה הראשונה אשר ירדה על האבן, וודאי שלא עשתה עליה רושם כלל, וכן גם הטיפה השנייה, וכן הטיפות שאחריה, אלא שאחרי אלפים ורובבות טיפות התחיל להעשות בה חור, ובאמת הלא הטיפות האחרונות לא היו חזקות וקשות יותר מהראשונות, ואם כן

מדוע עשו הן רושם בהאבן יותר מהטיפות הראשונות, ומה החליט רבי עקיבא במחשבתו כי בוודאי גם הטיפה הראשונה עשתה רושם גדול בהאבן, אלא שלא היה הדבר ניכר עליה, עד שבאו הטיפות האחרונות, והשלימו מלאכת החור, עד שהיה הדבר ניכר בה.

46 ומוה למד רבי עקיבא גם לענין עבודת השי"ת, אשר מניעות שונות ועיכובים רבים עוברים על האדם עד שזוכה לעלות במעלות העבודה, והיצר מסית ומפתה אותו לבל יתאמץ וישתדל בעבודת ה', מאחר שאינו פועל כלום בעבודתו, אולם אליבא דאמת אין הדבר כן. אלא שעל ידי כל פעם ופעם שאדם מנסה ומשתדל, ועל ידי כל מחשבה טובה, ועל ידי כל השתוקקות, ועל ידי כל תפילה ובקשה, ועל ידי כל רצון, הרי הוא עושה רושם גדול עפשו, והוא מתקרב אל זו המדרגה שהוא רוצה להשיג, וכדאיאת במהרש"א, ומעורר צדיקים, וי"ע, על מאמר הגמרא (שבת ק"ד ע"א) הבא להטרה מסייעים אותו, לשון רבים, שקאי על המלאכים הנבראים מכל נסיון והשתדלות בעבודת ה', והם מסייעין לאדם שיוכל לעלות במעלות העבודה ולהתקרב אל השי"ת, ואם כן וודאי שאין לו לאדם להתרפות ולהתייאש בשעה שהוא נמצא בבחינת כל התחלות קשות, כי בשמים נרשם בדיוק נמרץ, על כל פרט ופרט מעבודת השי"ת, ועל כל דרגא ודרגא, כמה נפילות ומכשולות צריכות לעבור עליו כדי שיגיע לזה, ומ"מ לבסוף וודאי יזכה להתקרב אל בוראו ב"ה.

בחינה זו, שכל נפילה ומכשול מקרב אותו אל חכלית שלימותו, ולכן לעולם אין להתייאש ולהתרפות מעבודת ה', ולכן רבי עקיבא אשר השיג והבין בחינה זו היה השורש לתורה שבעל פה. וכן איאת בחז"ל (נדרים ל"ח ע"א) בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה, עד שניתנה לו במתנה. והוא להורות כי רק באמצעות השכחה והמכשולות, אפשר לאדם לזכות לכתרה של תורה, ולא באופן אחר.

ולכן מאחר שבימי הספירה מאיר אורו של רבי עקיבא, הרי הזמן מסוגל מאד להתחזק בבחינה זו, לידע ולהכיר כי אף אם כבר ניסה אדם מאות ואלפים פעמים לקבל על עצמו נדרים וסייגים, ולא עלה הדבר בידו,

והאורות העצומות היורדות על ידה, וזוכה לפני ואחרי המצוה של ספירה לבקש ולהתחנן כל מה שרצונך שנבקש ונתחנן, וכידוע מהערכי נחל, ומעורר צדיקים, וי"ע, כי שעת קיום המצוה היא עת רצון גדול ונשגב מאד, ובכח זו המצוה אנו מקדשים ומטהרים עצם היום, שיהא בבחינת (ויקרא כ"ג ט"ו) תמימות תהייתה.

והלבוש

פרשת אמור

הלקח

ה אברהם ה"ו שארר

שאלם יעשה חסובה, הרי צריך לחשוב רק על הרגע של עתה, וזה מציאו לדי חסובה, כי בחושבו על העבר או על העתיד הרי דברים אלו ימנעו ממנו דרכי החסובה. וזה שאמר דוד המלך הנה טפחות נתת ימי, דהיינו שהסתכל על ימיו כאלם המודד חבל ארוך, כן ימי חיים של האדם הם חבל ארוך של שבעים שנה, ויש להביט רק על הטפח שלפניו, ואולי הדבר נרמו גם צמזמת ספירה, שיש לפפור כל יום בפני עצמו, לידע ולראות היום שלפניו ולידע החשיבות של כל יום כשלעצמו.

נחמי, ויש לירוף של הימים לשנים. ואולי יש לרמוז את זה במה שרמזו החתם סופר (פי מנחם עמ' ק"י ד"ה ושעמתי) שאנכי מנוך היום ראשי חיות אמה, היינו שעל ידי מה שאלם עושה רצון השי"ת באותו יום, עי"ז נעשה מטפחים של הימים אמות, כי עי" המצוה הרי נעשה מציאות שיכול לנרף הימים יחד לדי אמות, ולכנות מזה בנין ימי חייו ויש להוסיף שאנכי מנוך היום מורה על עמם הרעיון שאין להסתכל רק על היום שלפניו, מנוך היום, ועי"ז יהיה ביכולתו לעשות מה שמוטל עליו, ולראות שימיו יהיו דבר נחמי.

ובאופן זה קנאר נישמת ישראל דברי המדרש, שהמדרש היה קשה לו איך שיין לומר על חמשים יום שיהיו חמימות, כמה יכולים לעשות חיצור לימים, רק עי" שעושים רצונו של מקום עי"ז יכולים לנרף את הימים יחד למספר שלם של חמשים יום וכנ"ל. כחצי (מהליל לו, יח) יודע ה' ימי חמימים ונחלתם לעולם תהיה, היינו על ידי שימיהם חמימים יש להם קיום לעולם, כי חמימות הימים הוא רק כאשר עושים בהם מצוות ומעשים טובים, ואז נעשה מהיום דבר נחמי, והוא נחלה לעולם.

כתיב (מהליל לו, ו) הנה טפחות נתת ימי, ופירש הרבי ר' צונס מפרש"סחא וי"ע, שמי שמודד ומושך על ידו שבעים אמות חבלים, אין נידו אלא הטפח שנמוך ידו, כי מה שכבר מדד אינו נידו, ומה שעדיין לא הגיע לידו עדיין לא מדד, כן הימים של אדם אינם אלא רגע ההווה. והנה הפירוש בזה כפשוטו הוא לעודד את האדם, שלא ידגל לא דאגת מחר ולא מה שכבר עבר עליו. כי רוב הפעמים מה שמעכב את האדם מלשנות דרכיו, ולהשתמש בזמנו לדברים טובים, הוא כי ימי הנעורים הוא מציט על העמיד, ורואה לפניו הרבה שנים של עבודה, והיצר מפחדו מגודל האחריות שיהיה עליו שיקבל על עצמו להטיב דרכו לכל כך הרבה שנים, ונעמט שאלם מגיע לימי העמידה בשנות הארבעים, היצר אינו מניחו להטיב דרכו בהזכירו לפניו את כל מה שעבר עליו בכל השנים שעברו, ועל ידי זה מאכזר ממנו תקומו, שאין שום טעם להטיב את עצמו, וגם מניע לפניו את הקושי הגדול שיש לשנות הרגל של כ"ח הרבה שנים. וכן פירשו בספ"ה"ק התפלה של והסר שטן מלפנינו ומאחרינו, שיש יצר הנא לאדם להזכירו מה שהיה לפניו, ויש יצר הנא לאדם להזכירו מה שלאחריו. וזו היא חכלית האדם להסית דעת מהכל, ולחשוב רק על הרגע ההוא שיש לפניו, מה עליו לעשות עכשיו, ועל הרגע של עכשיו יראה האדם שאין לו דבר אחר מה לעשות, רק רצון הבורא ית', וממילא בכל רגע ורגע עושה מצוות השי"ת, ועי"ז מנלח את השטן.

ועל דרך זה איאת בתפארת שלמה (פר' ויגש) לפרש מה שאמרו חז"ל (בר' כ"א, ו) אין ועתה אלא לשון חסובה, שהכונה היא כי בכדי

בתיב (במדבר ט, ו-ו) יהי אנשים אשר היו
טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות
הפסח ביום ההוא ויקריבו לפני משה ולפני
אהרן ביום ההוא, ויאמרו האנשים ההמה אליו
אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לצלמי
הקריב את קרבן ה' בנעמדו בתוך בני ישראל.
ויש לדייק על מה שהכפיל הכתוב לומר אנחנו
טמאים לנפש אדם, אף שכבר כתוב בתורה
שהיו טמאים.

וגראה מזה דבר נפלא, שהרי אסחכל
באורייתא וצרכא עלמא, העולם נברא
על ידי התורה, ועל ידי זה שהמשיכו פרשה
חדשה בתורה הרי נתהוה עי"ן עולמות
חדשים, ונתהוה בריאה חדשה. והלימוד מזה
הוא, כי ישנו לפעמים שנדמה לאדם שאין לו
דרך ומצוה על פי הטבע לישועה, ואין לו
אופן כלל לנאח מדוחקו, לפעמים נעניי
רפואה ה"י, או נעניי פרנסה, או שאר
עניינים קשים שעוברים על האדם בצורות

ענין "זמן" הוא מתנה הכי טובה שיש
לאדם, כל רגע הוא דבר הכי חשוב,
ואם האדם משתמש בו ואינו הולך בטל אז
הרגע נשאר צידו לעולם, ואם לאו אז רגע זה
הולך לאצור. כתבו החוס' (כ"מ קט, ז ד"ה
וספר) כי מלמד דרדקי שלמד טעות עם
התינוקות נקרא פסידא דלא הדר מפני
שבאותה שעה שלימדו שיבזים נחטבל לו
לימוד של אמת. אבל בצבא נחרא (כא, ז ד"ה

בתיב (ד, י) ואל בן אשה ישראלית והוא בן
איש מזרי בתוך בני ישראל ויננו
במתנה בן הישראלית ואיש הישראלי, ומביא
רש"י דברי חז"ל שמביא דינו של משה יאל
מחוייב, בא ליטע אהלו בתוך מחנה דן אמרו
לו מה טיבך לכאן, אמר להם מבני דן אני,
אמרו לו איש על דגלו באותו לביית אבותם
כתיב, נכנס לביית דינו של משה ואל מחוייב,
עמד וגדף. ויש לתמוה שהלא שצט דן הוא
מאסף לכל המחנות, והם הכניסו דגל שלהם
כל הנחשלים אחריו, ולמה הרחיקו את
המגדף. וראיתי רעיון שזה פשוט כי אדם הבא
לשצט דן וידע שבאמת אין לו מקום כלל,
ומכיר החסרון שלו, אז דן הוא המאסף לכל
המחנות. אבל מי שבא בטענה "מבני דן אני",
ואינו מכיר שהוא גר ובאמת אין לו מקום, אז
אין נותנין לו מקום, כי איש על דגלו כתיב.
יסוד המחנות והדגלים הוא שיכיר כל אחד את
מקומו הראוי לו, וידע מהו מקומו, איהו
חכם המכיר את מקומו, והמגדף חשב שזה
מקומו ולכן לא היה לו מקום.

שונות, וגראה שעל פי דרך הטבע אין לו שום
אופן לנאח מזה. מ"מ יש לדעת שעל ידי
ההכרה שאנחנו טמאים לנפש אדם, ועי"ן
הצניקה מקרב הגב למה נגרע, יכולים לברוא
עולמות חדשים, מקומות אשר מעולם לא
נגזרו עליו גזרות, וממילא יכול לנמות ישועה
בנחיתת יש מאין.

איתא בספרים בשם הארז"ל שהעשר
לשונות שיטנו נברכת ק"ש לפני
בשחרית, ממרוס וקדוש עד ארון הנפלאות,
הם נגד העשר ספירות, וצורא רפואות הוא
נגד ספירת הוד, ויש לדייק בלשון הנכונה
שאומרים לשון בריאה שפירושו יש מאין, והוא
כני"ל שיש המשכה של רפואה אפילו בבחינה

כו של יש מאין, שלפעמים נראה לאדם שהכל
אצור, אבל במדה זו של הוד, אשר אז הוא
הזמן לנעוק למה נגרע, יכולים להמשיך ישועה
בבחינה של בריאה. האדם חושב מאין יבא
עזרי, ולפעמים נראה לו שהמצב אצור לגמרי,
הן בגשמיות והן ברוחניות, אבל יש לדעת עזרי
מעט ה' עושה שמים וארץ, כי הלא הקב"ה
עשה שמים וארץ יש מאין, ואם כן גם בבחינה
מאין יבא עזרי יכול אני להושיע מהקב"ה.
והזמן של ספירת הוד הרי מסוגל לענין זה,
הוד מלשון הודאה, על ידי ההודאה להקב"ה
של אנחנו טמאים לנפש אדם יכולים לנעוק
לה' מן המינר, מן המינר קראתי י"ה, י"ה
בגימטריא הוד, זה הזמן לנעוק לה', ואז זוכין
לישועה בבחינה צורא רפואות.

בתיב (ב, ג) דבר אל בני ישראל ואמרתם
אלהם מועדי ה' אשר תקראו אתם
מקראי קדש אלה הם מועדי. והלן לאחר
פרשת השבת כתיב (שם ד) אלה מועדי ה'.
* וצ"ב מה הם המועדים אשר דיבר בהם הכתוב
כאן, ומנאר החתם סופר (פרשתנו ע"מ ס ד"ה
דבר) שהמקדש יומו, היום והלילה כל כולו לה',
הרי יום ההוא שבת ומועד לה'. ואין לזה זמן
קבוע, רק כל אימת אשר אדם מקדיש את היום
והלילה כל כולו להשי"ת אז ממשך עליו שם
מועד. ורמו לדבר כותב החת"ס (ע"י גם נדרשת
ע"י רפ) כי תורה לשמה גורם יחוד הוי"ה עם
אדני"י, ותורה עם ב' השמות בגימטריא שבת.
ויש להוסיף דאיתא בספרי קודש שיום ולילה
הם ב' שמות אלו, ועל ידי שלימות היום והלילה

כולו קודש לה' על ידי זה מייחדים יחוד של
ב' שמות אלו עם תורה, ונמשך על יום זה
קדושת שבת ומועד. וזו הכונה שהימים אשר
תקראו אותם מקראי קודש, בלתי יום שיהיה
הם המועדים אשר הקב"ה חפץ בהם. ואח"כ
ממשיך התורה למועדים שיש להם זמנים
קבועים, אשר תקראו אותם במועד דייקא,
אבל מקראי קודש אלו הנקראים מועדי ה'
שייכים בכל יום שיהיה.

בבר אמרנו כמה פעמים שענין פסח שני
והטענה למה נגרע מורה על חוקק

ענין השוקה, עד כמה מגעת כוחה של
משוקה ורזון. אבל התורה מגלה לנו יסוד
בזה, כי לבא בשוקה של למה נגרע הוא רק
אם האדם מכיר שאנחנו טמאים לנפש אדם,
וידע שהוא באמת מרוחק מחמת טומאתו,
רק משחוקק וזועק שמרגיש ריחוק, ומרגיש
שזה גרעון אלנו, פי' שזה נחוק לו ומרגיש
חסרון אלנו, ומשחוקק ליכנס חזרה לתוך כלל
ישראל, איש כזה יכול לפעול בטענתו של למה
נגרע. כי זה הוא המנאי של התקרבות עי"
משוקה ורזון, קודם להרגיש ולהבין את מצבו,
וידע שבאמת אין לו מקום כלל.

השפת אמת (תרט"ז ד"ה ימי; תרט"ג ד"ה
נמדה דין) מדייק שימי הספירה
נקראים שצט שבתות, שיש להם שם שבת, כי
לכל יום מימי הספירה יש שם שבת. ולאור
דברי החתם סופר יש לפרש שימי הספירה הם
ימים מיוחדים שזריכים שיהיו תמימים כל כולו
להשי"ת, וכשהימים הם תמימים אז הרי
הימים נעשים בבחינה שבת ומועד. ויש לרמוז
אלה הם מועדי עה"א בגימטריא איה, כי
חודש אייר הוא כולו מועד בבחינה זו של
מקראי קודש, כי כל ימי אייר הם ימי הספירה
אשר יש להקדישם כולו להשי"ת, שיהיו ימי
תמימים.

61 אבא רבא עבדא (ב יא)

ומספרים, שבאחת המלחמות בדורות שעברו, הגיע מידע אל שר גדול במדינה,
שהאויבים הרסו את המבצר האחרון, ומיד נפל עליו עצב וזעף רוח. באותו רגע
נכנס אליו אחד ממשרתיו ושאלו על מה פניו נפולות, וענהו שקיבל כעת מידע
נורא מחזית המלחמה. א"ל המשרת: "אני ברגע זה קיבלתי מידע גרוע יותר",
ושאלו השר: "מה שמעת"? ענהו: "שהשר הגדול איבד את מצב רוחו וגבורת לבו,
ונכנס למצב של מרירות ויאוש, שזה אסון חמור הרבה יותר..."

ובך אמרה רחל: "נפתולי". מלשון סיבובים ופיתולים, וכמו דכתיב (ישעיה מא,
יא) "אל תיראי תולעת יעקב", שישראל דומים לתולעת, ופירושו חז"ל (ילק"ש ישעיה
רמז תת) מה תולעת כוחה בפיה, כך ישראל כוחם בפייהם - בתפילה לפני הקב"ה.
* ולענייננו: תולעת, אף פעם אינה נתפסת ליאוש. כשהיא מתקדמת בדרכה
ומגיעה לקיר סתום - עושה סיבוב ופיתול ומגיעה מצד שני. וכך עשתה רחל,
התפללה לה', ואח"כ באה ליעקב שיתפלל בעדה, כדכתיב: "הבה לי בנים", ואח"כ
הכניסה שפחתה לעמוד במקומה, פיתולים ועצות שונות, רק לא להתייאש ולהרים
ידיים.

ואל יתשוב האדם לעצמו שהרי כבר עברו
יותר מחצי ימי הספירה, וכבר אי אפשר
לקיים המצוה של תמימות, זה מעשה יר, כל
יום הוא דבר צפני עצמו, כפרט ימי הספירה
שסופרים ימים יש לו לכל יום מספר מיוחד.
ואיתא בעצבות ישראל (ליוס ב' דפסח ד"ה מיום)
על הפסוק עד ממחרת השבת וגו' חספרו
חמשים יום, דהיינו שעד יום האחרון אפשר
לתקן כל החמשים יום, ועל ידי שנשחל
מהיום והלילה שהימים יהיו תמימות, הרי
יכולים לתקן כל ימי הספירה.